



## Hooajatöötajate tervis luubi all

*Egle Heimonen, Lõuna inspektsiooni tervishoiu tööinspektor*

**Puhkusteperioodil kasutavad tööandjad sageli hooajatöötajaid, kellele tuleb samuti tagada ohutud töötingimused ning tervise säilimine.**

Saabunud on suvine puhkusteperiood ning tööandjad on hakanud otsima hooajatöötajaid, et mugavalt ja kiirelt töötajate arvu vastavalt vajadustele kohandada. Eriti populaarne on hooajatöötajate värbamine näiteks kaubanduses ja põllumajandusettevõtetes. Just suvel suunduvad ka paljud koolilõpetajad esimesele töökohale või hooajatöölisesena taskuraha teenima.

On levinud eksiarvamus, et hooajatöötajad on tavalistest töötajatest mingis osas erinev grupp ning nendele justkui ei kehtiks kõik nõuded, õigused ja kohustused, mis kehtivad sama ettevõtte alalistele töötajatele.

**Hooajatöötajat tuleb tervishoiu ja tööohutuse mõistes käsitleda kui uut töötajat, olenemata sellest, et töösuhe on lühiajaline.**

### **Ka hooajatöötaja tervise eest tuleb hoolt kanda**

Tööandja peab suunama tervisekontrolli iga uue töötaja (nii hooajaks võetud koolilõpetase kui ka rendiagentuuri kaudu tulnud töötaja), kelle tervist võib mõjutada töökeskkonna ohutegur või töö laad. Tervisekontrolli suunamise aluseks on töökeskkonna riskianalüüs ning töökeskkonna ohutegurite para-



Kaubanduses on suvel palju hooajatöötajaid.

*Foto: SXC/David Lebrero*

meetrite mõõdistatud väärtused (müra, vibratsioon jms).

Hooajatöötajate puhul tuleb eelkõige hinnata ohuteguritega kokkupuute kestust ja sellest tuleneda võiva tervisehäire tõsidust (näiteks kantserogeenid ja mutageenid või mõned ägeda kulgemisega allergilisi haigusi põhjustavad kemikaalid).

Kui riskianalüüsis on näiteks hinnatud, et lühiajaline füsioloogiliste ohuteguritega kokkupuude ei pruugi põhjustada haigestumist, siis selles osas tervisekontrolli läbiviimist nõuda ei saa. Mõne töö puhul on aga vajalik töötaja tervist kontrollida juba enne tööle asumist: näiteks öötöö puhul või kokkupuutel plii ja selle ioonsete ühenditega.

Tervisekontrollis saab varakult teada võimalikud vastunäidustused, mis välistavad hooajatöötaja edasise töötamise või nõuavad teatud osas töökeskkonna ümberkujundamist. Võib juhtuda, et nii mõnigi hooajatöötaja saab teada, et valitud lühiajaline töö on tema tervisele sobimatu.

Tervisekontroll peab toimuma tööajal ning tööandja kulul. Tervisekontrolli läbiviiv töötervishoiuarst peab külastama ka töökeskkonda, et veenduda tööülesannete ja -korralduse ning -keskkonna sobivuses töötajale.

Samuti nagu uut töötajat, tuleb ka hooajatöötajat enne tööle lubamist juhendada.

### **Väljaõppe puhul peab juhendaja silmas pidama järgmist:**

- uut töötajat ei tohi õpetada töötama nii, kuidas on ka võimalik, vaid ainult nii, kuidas on õige, et vältida võimalikke tööõnnetusi või tööga seotud haigestumisi;
- isiklik eeskuju on oluline, et uus töötaja õpiks järgima tööohutust ja kasutama vajalikke isikukaitsevahendeid;
- ohutuskultuur on ettevõtte igapäevane osa — sellega kujundatakse ettevõtte mainet;
- juhendaja peab andma tagasisidet uue töötaja töötamise kohta;
- töötajat tuleb teavitada, millistele võimalikele ohusignaalidele peab ta tööd tehes tähelepanu pöörama, kuidas neile reageerida, milliseid ohte on tal võimalik enda kõrvaldada ning milliste puhul peab abi kutsuma;
- tuleb teavitada, millised on võimalikud ohuolukorrad ja nende registreerimise reeglid.

Terviseriski miinimumini viimiseks, tuleb ka uutele töötajatele väljastada nõuetekohased isikukaitsevahendid (*olgu siis tegu tavaliste tööriietega tolmu- ja määriva töö puhul või hügieeninõuete täitmiseks ettenähtud kaitseriietusega*). Loomulikult tuleb vajadusel ja ohu olemasolul väljastada ka nt kuulmiskaitsevahendid ning turvajalatsid, kiiver või kaitseprillid ja -kindad.

### **Enimlevinud töökohad, millele hooajatöötajaid võetakse**

- Saalitöötajad/kauba paigutajad, kassateenindajad kauplustes
- Administraatorid hotellides ja majutusasutustes turismiperioodiks
- Heakorratööde tegijad (muruniitjad, aia värvijad jms)
- Lihttöölised ehitusplatsidel (peamiselt koristustööd)
- Nn lehelapsed ja jäätisemüüjad (ajalehtede müümine bussijaamades, jäätisemüüjad randades jms)
- Marja- ja kurgikorjajad

### **Peamised ohutegurid, mis võivad hooajatöötajaid ohustada**

- **Kaubanduse ja teeninduse valdkonnas** - raskuste teisaldamine, pikad töövahetused, korduvate ühetooliste liigutustega töötamine.
- **Heakorratöötajate ja ehitusplatsidel töötajate puhul** on suurimaks ohuteguriks kõrge temperatuur. Lisaks vigastusoht (jala- ja käevigastused) ning müra.
- **Marjakorjajaid** võivad ohustada kõrge temperatuur, raskuste teisaldamine ning korduvad ühetoolised liigutused.

Päikese käes töötamise puhul tuleks võimalusel korraldada töö nii, et töötaja ei peaks kõige kuumemal ajal (kella 12 - 15) väljas tööd tegema. Loomulikult tuleb varustada neid ka joogiveega ja võimaldada tihedamaid puhkepause.